

Joulukylvöjä ja muita talven puuhia

JOULUN ALLA ja toivottavasti lumisen joulun ajan insproimana ajattelee ehkä valkoisia asioita, kuten valkokukkaista isötähtiputkea ja valkovuokkoa. Molempia yhdistää tietenkin se, että ovat valkokukkaisia, mutta myöskin se, että kummatkin tarvitsevat kylmäkäsittelyä itääkseen eli niitä kannattaakin kylvää maahan samaan luontaista kylmäkäsittelyä jo syksyllä. Tämä koskee kaikkia muitakin kasveja, jotka ovat siemenluettelossa merkattu tunnuksella C. Mutta jos tilaus menee uuden vuoden puolelle talviaikaan, niin siemenet voi kylvää maahan heti ne saatuaan, jos se vielä on sulaa tai kylvää kukkaruokkuun kosteaan multa- tai jään alle, jos maa on jäässä. Ruukun annetaan olla huoneenlämmössä 1-2 vk, viedään ulos (ei ihan pakkaseen) nollaan asteeseen, esim. ruukut voidaan

haudata lumeen. Kun lumet alkavat sulaa, ruukut voidaan tuoda sisälle itämään tai pitää ne ulkona.

Muutama muu vinkki syyskylvöön

Useita lajeja voi kylvää syksyllä, vaikka mieläisikin ne kevätkylvettäväksi. Syyskylvön etuna näillekin on nopeampi kasvuun lähtö keväällä ja satokin valmistuu vihanneksissa näin aikaisemmin sekä tehokas kevätkosteuden hyödyntäminen. Sekä kylvöjen teko syksyllä auttaa kevään kiireissä, sillä kevät on muutenkin puuhakasta aikaa puutarhassa. Kylvössä on hyvä muistaa, että se kannattaa tehdä niin myöhään, että siemenet eivät enää ala itämään eli loka-marraskuussa, miksei myöhemminkin, jos maa on sula. Siemenet peitetään ohuesti multa- tai hiekkakerroksella. Rivit kannattaa merkata, että muistaa keväälläkin vielä kylvänneensä paikkaan jotakin. Syyskylvettäviä lajeja ovat mm. ne vihannekset, jotka tarvitsevat pitkän kasvukauden, mutta yrtejä ja yksivuotisia lajeja voi kylvää myös. Kylvö kohopenkkiin kannattaa, niin näin siemenet eivät liio- koe syksyn/talven sateissa.

↑ Valkovuokon keväistä kukintaa.

← Valkovuokon pähkylät vielä kypsymässä.

Syksyistä kylvölistaa: palsternakka, porkkana, kaura- ja mustajuuri, väinönputki, saksankirveli, soke-rijuuri, tarhamaltsa, lipstikka, tilli, persilja, ruohosipuli, retiisi, timjami, karhunjuuri, kiinansipuli, mäkimeirami, sitruunamelissa, yrtti-iiso, kehäkukka, ruiskaunokki, silkkiunikko jne.

Entäs sitten talvikylvö?

Tämä tapa ehkä vaatii hieman enemmän vaivaa, mutta talvikylvöön voi laittaa kasveja, jotka tarvitset kylmäkäsittelyä itääkseen sekä myös edellä olevia kylvölistan kasveja. Viljelylaatikko/kasvualusta kannattaa jo syksyllä kunnostaa valmiiksi kylvöön sekä kitkeä rikkaruohot. Kasvualusta kannattaa suojata, että maa on kylvöhetkellä ”sulempi” eli laittaa esim. pressu viljelylaatikon päälle. Multasäkkejä voi myös viedä varastoon, jotta kylvöhetkellä on sulaa materiaalia, millä peittää kylvökset. Kun kylvöaika koittaa helmi-maaliskuussa, niin kylvöpaikka kaivetaan esiin lumen alta (toivottavasti tätä on!) ja siirretään pressu syrjään. Sitten vain siemenet kylvetään, laitetaan päälle ohut kerros multaa (halutessa kylvöksen voi suojata mm. harsolla) ja lapiodaan lumi päälle takaisin. Sitten vain odotetaan kevättä ja lumien sulamista.

Valkoista kukintaa

Valkovuokko (*Anemone nemorosa*) on monivuotinen ihasuttava kevätkukkija. Kukkien pölytyksestä huolehtivat kärpäset ja kovakuoriaiset, sekä muurahaiset kuljettavat siemeniä. Luontaisesti valkovuokko kasvaa mm. lehtomaisissa metsissä ja metsänreunamilla. Lajinimi *nemorosa* onkin johdettu latinankielisestä sanasta *nemus*, joka tarkoittaa metsää. Valkovuokkoa on aikoinaan käytetty myös kansanlääkkeenä ja kevään ensimmäinen valkovuokko syötiin suojaamaan kesän taudeilta. Sekä tuoreilla murskatuilla lehmillä on ulkoisesti hoidettu mm. reumaa sekä jopa paranneltu auringonpolttamia. Mutta ei tainneet oireet tällä käsittelyllä helpottua, vaan päinvastoin pahentua... **Huom! Koko kasvi sisältää tuoreena myrkyllisiä aineita.**

→ Kehäkukan siemenet tarvitsevat vielä kypsymistä.

Mäkimeirami houkuttelee pihalle pölyttäjiä.

Isotähtiputki (*Astrantia major*) on aikaisemmin tunnettu myös nimellä metsän tähtiputki/metsäastrantia. Sopii siis nimensä mukaan varjoiseenkin puutarhaan ja lehdistö säilyy koko kasvukauden vehreänä. Kukkii heinä-elokuussa ja kukinnon alla on koristeellinen suojuslehti. Voidaan käyttää myös leikkokukkana. Kukinta houkuttelee puutarhaan perhoseja ja monenlaisia hyönteisiä! Mahdollisesti isotähtiputkea on Suomessa kasvatettu jo 1600-luvulla eli kyseessä on siis jo kunnan perinneperenna. Luonnostaan sitä tavataan Etelä- ja Keski-Euroopan vuoristoisilta niityiltä.

Ja aina välillä kannattaa kaivella arkistoja ja siihen ehkä on hyvin aikaa joulunpyhinä suklaan syönnin lomassa, sillä isotähtiputkesta löytyy Pirkko Kahilan ja Pentti Alangon oiva kirjoitus: Maatiainen-lehti 2/2008. Mutta jos kaapit on tullut jo joku vuosi sitten siivottua mm. joulusiivouksen yhteydessä, niin tätä juttua pääsee lukemaan vielä nettiarkistosta: https://www.maatiainen.fi/arkisto/Maatiainen_2-2008.pdf

Tunnelmallista joulunaikaa!

ANNE LEINO

Kuvat: Anne Leino

Hei, maatiaisyhmiset!

SUURKIITOKSET taas kerran kaikille Teille, jotka olette ahkeroineet siemeniä keräten! Mukavasti on lähetyksiä tullut, päivittäin on löytynyt postilaatikosta kirjeitä ja välillä olen saanut myös postista noutaa paketteja. On aina kiinnostavaa avata uusi lähetys: mitähän aarteita taas löytyy. Vaikka silloin kesän helle- ja poutajakson aikana alkoi jo epäilyttää, jaksavatko siemenet yleensä kehittyä ja kypsyä.

Pieni huomautus niille, jotka merkitsevät siemen-erään alkuperän: numero pussitekstin alimmaisella

rivillä on se eränumero, joka kertoo meille, mikä on viljelemäsi lajin / lajikkeen alkuperä silloin, kun olet tilannut siemenet Maatiaiselta. Siis se, jossa on numeroita ja kirjaimia. Usein kerääjät ovat merkinneet lähetkseen numerosarjan, joka on pussin yläreunassa. Se on tilausnumero, joka on sama vuodesta toiseen eikä siitä selviä ko. kannan alkuperä.

Kylvin keväällä useita tomaattilajikkeita, vain pari-kolme siementä kutakin, kun on niin pienet tilat kasvattaa. Ihastuin talvitomaattiin, on kyllä nimensä

veroinen: viimeiset varmaan saa nauttia vielä jouluna. Todella paksu kuori, mutta ei sitkeä. Sen avulla säilyvät hyvinä viileässä pitkään. Ja maukkaita ovat. Ehkä kiinnostus näihin johtuu vähän myös siitä, että Italia on niin ihastuttava maa. Ja siellä jokaisella kasvaa pihallaan tomaattia, sellaisiin kotomaisiin tukiin sidottuina. Tämä mitenkään kotimaisia perinnetomaatteja väheksymättä, oli vaan uusi kokemus.

Mielenkiintoinen on myös maustesahramin kasvatus. Istutin silloin syyskuun alussa, kun sipulit tulivat Maatiaiselle, muutaman sipulin ruokkuun. Pidín ensin ulkona n. kuukauden, sitten siirsín sisälle. Nyt, marraskuun alussa on noin 10-15 cm. pitkät lehtitupsut. Saa nähdä, milloin kukat ilmestyvät. Joka sipulista nousi 3-5 lehtitupsua, joten arvelen että yhtä monta kukkaakin on luvassa. Jospa joulupulaa sahramia. ... Näitä voi siis kokeilla istuttaa myös ruokkuun, kun ilmeisesti eivät kestä aivan yhtä hyvin talvipakkasia kuin kevätbrookukset.

Kaikki te, jotka kaipaatte ilmasipulia kasvatukseen: pikkusipuleita on nyt runsaasti ja ne ovat parhaimmillaan! Jos maa ehtii jo jäätyä ja peittyä lumeen, sipulit voi istuttaa ruokkuun kosteaan multa. Ruukkua pidetään viileässä muutaman viikon ajan, jolloin sipulit juurtuvat. Sen jälkeen ruukun voi siirtää ulos ja haudata lumeen tai muuten peittää, ettei kovien pakkasten armoille joudu. Keväällä sitten istutus maahan. Pikkusipulit eivät tahdo säilyä täällä varastossa kevääseen saakka, vaan kuivuvat. Ne kaipaavat päästä multa.

Ja jos vielä joillakin on kaapin perillä kerättyjä siemeniä, jotka ovat unohtuneet lähettää; voit lähettää ne! Jos eivät ehdi luetteloon, saadaan ainakin Verkkopuotiin.

Toivotan oikein rauhaa Joulunaikaa ja kasvurikasta Uutta Vuotta kaikille!

PIRKKO KUKKOLA

↩ Isotähtiputken valkoista kukintaa.

→ Kypsiä lipstikan siemeniä.

ANNE LEINO

Kiinansipuli voi kukkia vielä syyskuun lopussakin.

ANNE LEINO

Maailman 4 / 2021

Maatiais siemenvälitys on ainutlaatuinen Suomessa

Tiedätkö mistä Maatiaisesta ostamasi siemenet ovat peräisin? Toisilta maataisilta! Siemenvälityksen siemenet tulevat Maatiaisesta jäseniltä lukuun ottamatta vihannesten siemeniä, joita ostetaan siementukuista. Siemenvälityksen pitää pyörimässä kaksi tehopakkausta – Pirkko Kukkola ja Anne Leino.

TEKSTI: SUSAN WILANDER

ANNE LEINO

PIRKKO KUKKOLA aloitti Maatiaisesta siemenvälityksen hoitamisen vuonna 2007. Maatiaisesta perustajajäsenen, Anja Alan-ko, tuli Helsingin puutarhamessuilla juttelemaan Kukkoloiden messuosastolle – heillä oli oma puutarhayritys *Kukkiva Niitty* – ja kysyi, kiinnostaisiko siemenvälityksen hoitaminen. Sitä ennen siemenvälitys ja myös luettelon laatiminen oli vuosia ollut Pirkko Kahilan vastuulla. Maatiaisesta alkuaikoina nämä hommat tehtiin talkoilla Maatiaisesta toimistolla.

Pirkko Kukkolalla oli jo silloin vahva osaaminen siemenasioista. Kukkiva Niitty oli perustettu 1992 ja Kukkola toimi 4H-liitossa siemenvastaavana: ”Kävin silloin pitämässä siemenkeruukursseja ympäri Suomea, ihan Lappia myöten.”

Siemenvälityksen hoitajan on tunnettava siemenet erittäin hyvin. Kun kerääjien lähettämät erät tulevat, niissä ei

↑ Pölyn ja pikkuroskat Kukkola seuloa siemenistä ulkona.

← Piikkisten kasvien, kuten neidonkielen, siemeniä puhdistuksessa kannattaa käyttää hanskoja.

Pirkko Kukkola oikealla vetämässä Maatiaisen siemenkurssia.

aina ole oikeita lajinimiä. Siemenerästä pitää pystyä myös näkemään onko siinä ylipäättään siemeniä: ”On sellaisia hankalia lajeja, joissa on lenninhaivenet, kuten asterit ja piiskut, ja niistä tulee välillä eriä, joissa ei ole kehittyneitä siemeniä”, Kukkola kertoo.

Joulu lokakuussa

Lokakuu on siemenlähetyksen kiireisintä aikaa: ”Minusta on kauhean kivaa, kun päivittäin tulee postilaatikkoon kirjeitä ja paikalliseen asiamiespostiin paketteja – mies aina sanookin, että sinulla on joka päivä joului!” Kukkola sanoo nauraen. Kukkola laittaa siemenerät laatikkoon aakkosjärjestykseen ja käy ne pussi kerrallaan läpi. Jokaiseen erään hän liittyy eräkortin, jossa on kerääjän nimi ja järjestysnumero, tiedot kasvikkannasta, sen iästä ja alkuperästä. Kerääjistä Kukkola ylläpitää listaa, josta näkyy jokaisen lähettämät siemenet ja yhteystiedot. Viime vuonna siemeneriä tuli 624 kpl 113:lta lähettäjältä.

Useimmat lähettävät vain yhden siemenerän, mutta joukossa on myös superkerääjiä, joilta tu-

lee jopa monta kymmentä eri siemenerää: ”Usein ne ovatkin samat ihmiset, jotka vuodesta toiseen lähettävät ison määrän erilaisia siemeniä. Ne, jotka lähettävät yhden tai kaksi erää, ovat usein satunnaisia lähettäjiä,” Kukkola sanoo. Siementen kerääminen oikeaa aikaan, puhdistaminen ja nimeäminen vaatii viitseliäisyyttä, jota Maatiaisessa arvostetaan kovasti. Ilman jäseniä, jotka siemeniä lähettävät, siemenvälitys ei voisi toimia. ”Kerääjiä, jotka joka vuosi lähettävät hyvin putsattuja, oikeita ja kiinnostavia lajeja täytyy kyllä todella arvostaa”, Kukkola toteaa. Kerääjiä on vuosien aikana kertynyt yhteensä 250. Parikymmentä heistä on sellaisia, jotka lähettävät siemeniä joka vuosi.

”Toivon, että ihmiset mahdollisimman paljon ja monipuolisesti lähettäisivät siemeniä. Niitä voi lähettää puhdistamattakin, jos ei osaa puhdistaa. Siemenkodalliset lajit voi myös lähettää kota kokonaisuutena – on lajeja, joita on aivan mahdoton saada kunnolla puhdistettua, jos siemenkota on murskattu siementen joukkoon. Monet lajit ovat sellaisia, että ei tarvitse muuta kuin kääntää kota ylösalaisin ja ravistaa paperin päällä ja kypsät siemenet tippuvat siihen melko puhtaina”, Kukkola sanoo.

ANNE LEINO

← Yksinkertaisen, vaaleanpunakukkaisen rohtosuopayrtin siemeniä. Siemenlähetyksissä aina kannattaa ilmoittaa kukan väri ja onko mm. kerrottua.

Siemenillä on tarina

Maataisen siemenvälityksestä tekee ainutlaatuisen juuri jäsenistöltä saatavat omien puutarhojen aarteet. Välitykseen tulee joka vuosi siemeniä kasveista ja kasvikannoista, joita ei ole missään muualla saatavilla. ”Lisäksi siementen mukana kulkee tieto siitä, kuinka vanha kanta on kyseessä ja mistä se on peräisin. On kauhean kiva, kun ihmiset kirjoittavat siementen mukaan pitkätkin jutut. Kaikki nämä kirjoitukset tallennan kerääjäkortin mukaan”, Kukkola kertoo.

Saapuneet siemenerät Kukkola puhdistaa keittion pöydällä: ”Minulla on 7-8 erilaista seulaa, joita käytän ja vielä keittiösiivilöitä lisäksi. Mitataan paljonko siemeniä on litroissa, jos on iso erä”, Kukkola kertoo. Hän puhdistaa siemeniä roskista

puhaltamalla niihin. Silloin myös kevyet siemenet, jotka eivät ole itäviä lentävät pois. ”Välillä jää aika vähän jäljelle, mutta mielestäni on parempi, että mahdollisimman tarkasti poistan kaikki vialliset ja esim. toukan järsimät, jotta siemen olisi niin hyvää kuin sen pystyy näin kotikonstein saamaan”, Kukkola sanoo.

Siemeniä mahdollisimman monelle

Siementen pussittamisessa myyntipusseihin hän käyttää jo 4H-ajoilta periytyvää mittatilaustyönä kuparista tehtyä mittalusikkasarjaa. Siihen kuuluu 12 eri kokoista pientä kauhaa. Eri lajeja mitataan pusseihin eri kokoisilla kauhoilla. Vain tukuista tilatut vihannesten siemenet punnitaan, koska ne myydään grammamäärän mukaan.

Miksi jäsenten keräämiä siemeniä ei myydä tietyin grammamäärän mukaan? Niitä tulee hyvin erilaisia määriä. Jos jotain suosittua lajia tulee vain vähän, sen siemeniä laitetaan pussiin pienempi määrä, jotta mahdollisimman moni saisi edes jotain. ”Ajattelen mielessäni, että jos tästä tulee esimerkiksi valtavan isoja kasveja, kuten pioneja, niin niitä ei yhteen pihaan tarvitse kovin montaa ja niitä voi sitten itse myöhemmin lisätä omista kasveista, jos haluaa”, Kukkola toteaa. Vastaavasti, jos jotain

← Pavuista ja herneistä on helppo saada siemensatoa välitykseen.

ANNE LEINO

→ Valmiiksi pussitettuja siemeniä odottamassa tilauksia.

siemeniä tulee paljon, niitä laitetaan siemenpussiin todella reilu annos. Vuoden mittaan Kukkola tuostaa tekstit yli 10 000 pussiin ja annostelee niihin siemenet.

Monet siemenet ovat tuoretavaraa. Kuluva vuoden siemenille ei tehdä itävyystestejä, mutta jos edellisiltä vuosilta on jäänyt siemeniä, ne testataan. Lajeja, joiden itävyyden tiedetään heikkenevän merkittävästi ensimmäisen syksyn jälkeen, ei laiteta siemenvälitykseen enää seuraavana vuonna.

Siemenluettelo syntyy joulun alla

Kukkolan lajittelemat siemenerät siirtyvät Anne Leinolle. Leino päätyi Maatiaisen siemenvälitykseen huomattuaan vuonna 2013 ilmoituksen, jossa haettiin uutta siemenluettelon tekijää. Hän oli silloin Helsingin yliopistossa tutkijana, mutta kaipasi lisäksi jotain konkreettisempaa tekemistä. Työ Maatiaisessa alkoi siemenluettelosta, mutta vuosiensa mittaan se on laajentunut myös verkkokaupan hoitamiseen.

Joulukuun alussa Leino hakee siemenlaatikot, käy ne läpi ja jakaa kategorioihin sen mukaan, miten ne sijoittuvat Siemenluetteloon. Työ alkaa vihannesten siemenistä, jotka on saatu tukuista jo aiemmin (ainakin toivon mukaan) ja viimeiseksi jäävät monivuotisten kasvien siemenet, joita voi tulla vielä tammikuussakin. Lisäksi Leino tekee inventaarion Maatiaisen toimistolla olevista sie-

menistä jo syksyllä. Inventaariossa poistetaan vanhat siemenet ja Kukkola tietää inventaarion perusteella, mitä siemeniä pitää toimistolle lähettää ja kuinka paljon eli mitä toimistolta on loppunut.

Vanhoja kantoja ja luovia siemensekoituksia

Vihannesten siemeniä ostetaan siementukuilta, koska niitä ei saada riittäviä määriä kerääjiltä. Suomessa vihannesten siementen tuottaminen voi olla hankalaa tai jopa mahdotonta lyhyen kasvukauden takia. Esimerkiksi porkkana ja punajuuri vaativat niin pitkän kasvukauden siementen tuottamiseen, ettei se joka vuosi Suomessa onnistuisi sekä kummatkin kasvit tuottavat siementä vasta toisena vuotena. Siementen tuottajan pitää myös ottaa huomioon lajien/lajikkeiden mahdollinen risteytyminen, jotta saataisiin laji-/lajikepuhdasta siementä.

”Ajatuksena on, että tilaaja voisi saada Maatiaisen siemenvälityksestä kaikki haluamansa siemenet yhdestä paikasta. Valikoimaan koitetaan saada hie- man erilaisempia lajikkeita, joita ei joka marketista löydy ja joilla on historiaa takanaan eli kanta saattaa olla ollut viljelyssä jo 1700-luvulla”, Leino kertoo. Valikoimaan vaikuttaa myös *Vuoden maatiaiskasvin* ja *vihanneksen* valinta ja luomusiementen suosiminen. Joitain erikoissiemeniä saadaan myös suomalaisilta tuottajilta, kuten euroopanpähkinäpensa- siemenvälityksestä tai kaskinauriin siemeniä.

Sinikammenen tuppilon sisällä kypsyvät siemenet.

Siemenluettelon teon loppuvaiheessa Leino pystyy kokoamaan siemensekoitukset. ”Siemensekoituksia ei voi kovin paljon etukäteen suunnitella, koska toteutus riippuu täysin siitä, mitä siemeniä kerääjiltä tulee”, Leino sanoo.

Maatiaisten suojelussa on onnistuttu

Maatiaisien tavoitteena on ennen kaikkea suojella ja ylläpitää maatiaiskasveja. Tässä työssä on uskollisen ja aktiivisen jäsenistön avulla onnistuttukin ja siemenvälityksellä on siinä olennainen merkitys: ”Maatiaisesta saa nyt siemeniä, joita vielä 1990-luvun puutarhakirjoissa haikailtiin, ettei niitä saa mistään

– esimerkiksi sikuria ja pinaattihierakkaa. Monet lajit ovat nyt niin sanotussa on farm -viljelyssä eli eläväsä geenipankissa. Niitä viljellään ja ne lisääntyvät jäsenistön puutarhoissa”, Leino toteaa.

Suurin osa siemenvälityksen tilauksista tulee nykyään nettikaupan kautta. Leino käsittelee tilauksen verkkopuodin back officessa ja laittaa sähköpostilla tilauslaskun Kukkolalle. Tilauksen saapuessa Kukkolalle, hän lisää siihen viitenumeron ja tulostaa sen, kerää oikeat siemenpussit ja pakkaa lähetyksen. Viitenumerolistat tilaustietoineen menevät toimistoon, jossa tarkistetaan laskujen maksaminen. Lähetykset puolestaan menevät Kukkolan kyydissä postin kuljettavaksi. Jos joku laji loppuu verkkokaupasta, Leino sulkee sen, kunnes uusia siemeniä taas saadaan.

Siemenvälityksen ja verkkokaupan hoitaminen edellyttääkin Kukkolalta ja Leinolta saumatonta yhteistyötä: ”Annen kanssa ollaan melkein päivittäin sähköpostiyhteydessä. Meidän yhteistyö on toiminut todella, todella hyvin! Ja kun ollaan jo monta vuotta yhteistyötä tehty, ei tarvitse kaikkea rautalangasta vääntää”, Kukkola kuvailee.

Keväällä verkkokauppa räjähti

Ehkä korona-ajan takiakin kevät oli puutarha-alalla tavallistakin kiihkeämpää. Innostus näkyi myös Maatiaisien verkkokaupassa, jossa tilausmäärät kas-

ANNE LEINO

← Sinikammen kylväytymässä.

Sinikammenen sirkkalehdet ovat nousseet.

Sinikammenen oikeat lehdet ovat tulossa.

voivat valtavasti: ”Välillä lähetin jopa kolme kertaa päivässä tilauksia Pirkolle, kun niitä tuli ihan valtavasti. Pelkkien laskujen lähettämiseen Pirkolle meni pari kolme tuntia päivässä, ja kun tämä on vain sivutyö, omatkin päivät venyivät aika pitkiksi”, Leino kertoo. Tänä vuonna tilauksia on mennyt kaksinkertaisesti aikaisempiin vuosiin verrattuna. Monista lajeista siemenet loppuivat jo kesällä. Toiveena olisiikin, että kaikki, jotka vain pystyvät, lähettäisivät siemeniä välitykseen.

Verkkokaupan hoitamiseen kuuluu tilausten seurannan lisäksi toki muutakin. Uusista lajeista tehdään kauppaan oma sivu, jonne tulevat lajin tiedot ja kuvaus, viljelyohjeet ja kuva sekä kirjoitetaan teksti myös

siemenpussiin. Tekstejä tehdessään Leino käyttää lähteitä. Jos tilauksessa ei näy jäsenhintaa, Leino muuttaa sen manuaalisesti kauppaan ja ilmoittaa siitä toimistoon. ”Käytännössä joka päivä tulee tehtyä Maatiaisen juttuja. Toisaalta ajattelen, että se on selaista talkootyötä sitten. Tämä on niin pieni yhdistys, että tätä pitää auttaa”, Leino sanoo.

Tammikuu on Kukkolalle vuoden kiireisintä aikaa. Silloin hän saa siemenet takaisin Leinolta ja ne pitää saada pussitettua myyntipusseihin. ”Pyrin pussittamaan varastoon kaikkia lajeja jonkin verran ja samalla toimistoa varten eli lähetän myös Maija Manniselle siemeniä. Silloin niitä pussitetaan ihan yötä päivää”, Kukkola kertoo.

ANNE LEINO

→ Sinikammenen
ihastuttavaa kukintaa.

